

SZEKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér.
többszöri közlésnél 4 fillért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz

Udvarhelyvármegyei népnevelési egyesület.

Reformjavaslat az Udvarhelyvármegye területén működő
tanító-egyleteknek, udvarhelyvármegyei népnevelési egyesület
való átalakítása tárgyában.

Irta: Györkes Mihály székelyudvarhelyi közs. isk. tanító,
h. igazgató.

„Az a nép, melynek legjobb népiszkolái
vannak, a legelső nép s ha ma még nem
volsz az, azzá lesz holnap bizonyosan.”

Minden állam előhaladásának főtényezője a nemzeti népoktatás. Ez azon erőforrás, melyből táplálkozik s új, meg új erőt merít a nemzet teste. Szükséges tehát, hogy e fontos ügy, a népoktatás iránt ne csak melegen érdeklődjék a haza minden polgára, de annak mentől magasabb színvonalra emelése érdekében erejéhez mérten, anyagi és erkölcsi áldozatot is hozzon.

Nem lehet (s nem is volt különben az a cél), hogy nemzetünk e feltett büszkeségét a népnevelést a helységek lakosságának alig 0.5 százaléka: az iskolaszékek, gondnokságok és tanítók részére monopolizáljuk, kell, hogy az iránt mindenki figyelmét felkeltsük és gondoskodását annak érdekében bevonjuk.

Magyarország népoktatását a legszebb, ideális és gyakorlati elveken megteremtő, egykori lánglelkű közoktatási miniszter, br. Eötvös József megtalálta a helyes és célra vezető utat: a népnevelési egyesületek megalakításának terbevitelével és azok megvalósításával.

1867 évi augusztus hó 3-án az egyházi és világi főhatóságokhoz s általában az iskolafentartókhoz és a társadalomhoz, a népnevelési egyesületek megalakítása érdekében megleghangu felhívást bocsátott ki. Már e levelében, illetőleg az ahhoz csatolt tervezetben határozottan megjelölte, hogy a társadalomnak, vallás és nemzetiség különbség nélkül az állammal karöltve kell a népoktatás ügyét kezébe venni. Az államnak egyedül, az egyház és nemzet közreműködő, jóakaratu támogatása nélkül, sikertelen és eredmény nélküli lenne minden törekvése, ok nélküli minden áldozata, de viszont rábízni teljesen a népoktatást és annak munkáit tisztán az egyházra, illetőleg a világi községekre, az állam ellenőrző és irányító vezetése nélkül, ismét nem lenne helyes dolog többféle, de különösen nemzeti szempontból.

S jóllehet a megalakítandó népnevelési egyesületek számára kezdeményező, a legmesszebbmenő anyagi és erkölcsi támogatást helyezte kilátásba: az elhintett jó mag, mégis csak kevés helyen talált termékeny talajra. Alig alakult meg Türr István tábornok és több lelkes hazafi buzgólkodása folytán 1868-ban egy néhány ilyen egyesület s az is egy pár év elteltével beszűntette működését. Sajnálattal emlékezik meg a

szép eszmének meg nem értés következtében beállott sikertelenségéről a „Néptanítók Lapja” egykori jeles szerkesztője s a népnevelési egyesületek ügyének, a nevezett lap első szerkesztőjével, Környei János kir. tanfelügyelővel együtt, legbuzgóbb pártfogója és szószólója: *Mayer Miksa.*

Azt írja ugyanis az eszme megpendítése után már 8 évvel 1875-ben, hogy tudomása szerint a budapesti népnevelési egyesület kivéve, a többi kevés számu ilyen egyesület mind megszüntette működését.

Fennállott azonban akkor és a mai napig is fennáll: az „udvarhelyvármegyei népnevelési egyesület”, mely működése megkezdésétől 1868-tól, a vármegye népoktatása érdekében oly megbecsülhetetlen szolgálatot teljesített és áldásos tevékenységet fejt ki ma is, amelyért nem tudjuk eléggé kifejezni köszönetünket.

Ezen, a vármegye intelligens és vezető közönségének tehetős férfiai- és asszonyai-ból alakult népnevelési egyesület, a vármegye népoktatásügye iránt állandóan meleg érdeklődéssel viseltetett. A befizetett alapító- és rendes tagsági díjakból, adományokból, tekintélyes vagyonra tett szert, s ennek kamataiból már igen sok iskola nagyobb, kisebb segítséget pedig a vármegye minden népiszkolája élvezett eddig s az új tanévben ismét kapni fog minden iskola egy vármegyei térképet.

Az iskolák sorsát, a tanítás és nevelés ügyét, valamint a tanítók anyagi ellátását mindig és állandóan figyelemmel kísérte s a mennyire a viszonyok engedték, azokat a legjobban ohajtotta rendeztetni. Fényes bizonyossága ez annak, hogy lelkes és kitűnő vezető elnök mellett a tagok is odaadó szeretettel és készséggel csüngenek az eszmén s a célnak mentől nagyobb eredményekkel való elérése érdekében minden lehetőt megtenni, egy percig sem kimélnék fáradságot.

Nem dicséret vagy dicsekvésképpen, csak a valódi tények konstataálására említem fel, hogy a tanítószág értelmi színvonalának fokról-fokra való folytonos emelésével, a helyes alapokon megteremtett tanítói közszellem gyöngéd és szeretetteljes ápolásával, szilárd összetartással, továbbá a vármegye minden tanítója részére a törvény által biztosított legmagasabb fizetésnek kieszközlésével a népnevelési egyesület és a vármegye összes népnevelési ügyeinek 32 évig buzgó vezetője, lassu, de céltudatos munkálkodása által népoktatás ügyünket oly magaslatra emelte, mint az az ország igen kevés vármegyéjében található fel. *Sándor Mózes*, kir. tanácsos, nyug. tanfelügyelő ezen érdemes férfiú, kinek jóindulatu bizalmát most is, a vármegye mindenik tanítója bírja s aki iránt ma is, mint szolgálata idejében a legnagyobb szeretettel és ragaszkodással viseltetik a népnevelés minden munkása.

Miután a népnevelési egyesületek idők folytán csaknem mind megszűntek, e régi eszmét br. Eötvös József halálának évfordulóján, múlt év február hó 2-án ismét felkeltette szendergéséből dr. Makay Béla min. osztálytanácsos. Azóta a hírlapok hasábjain foglalkoztak ezzel többen. Tárgyalás alá vette Kozma Miklós és Hetser Kálmán előadó javaslata alapján udvarhelyvármegyei tanítóegyletünk, valamint a Magyarországi tanítók *julius 3-6-ig* lezajlott VI. egyetemes gyűlése is, mely Kovács Vince és Minke Béla előadók ide vonatkozó véleményes javaslatát elfogadva, a népnevelési egyesületeknek országsszerte leendő megalakítását határozatilag kimondotta.

Ez egyesületnek az üdvös eszme megpendítése idején 1867-68-ban nem lévén meg a várt és kívánt sikere, a tanítóegyleteket alakították meg, melyek azóta több-kevesebb sikerrel, de igen sokszor csak elméleti eredményekkel, jámbor ohajtásokkal és ezerekre menő végrehajthatlan határozatokkal szolgálják a népnevelés ügyét és a tanítószág érdekeit.

Jóllehet a népoktatásról szóló 1868. évi XXVIII-ik t.c., mely még sok ideig megdönthetetlen fundamentuma lesz az elemi népoktatásügynek, egészen a népnevelési egyesületek megalakítása ügyében kibocsátott felhívásnak szellemében lett megalakítva: annak végrehajtása, illetőleg az abban lefektetett korszakalkotó eszméknek megvalósítása érdekében, nem a megfelelő gyakorlati népnevelési-, de az elméleti alapokon működő és szűk körű tanítóegyleteket szervezték.

Térjünk vissza az ősz, eredeti forráshoz s abból a gyakorlati neveléshez új eszmét merítve, alakítsuk át Udvarhelyvármegyei Tanítóegyletünket, egyetértve a vármegye területén működő róm. kath. tanítóegylet- és a 36 év óta fennálló népnevelési egyesülettel „Udvarhelyvármegyei népnevelési egyesület”-t s ne szaporítsuk — az egyetemes gyűlés határozata értelmében — a régi tanítóegylet fentartása mellett, még egy új egyesület a meglévők és kevés sikerrel működő egyesületek számát.

Ha a népnevelési egyesület vezetősége látja, hogy oly életrevaló eszmével áll elő a vármegye népnevelésügyének munkás serege, mely az egyesület régi múltjához hiven, méltóképpen és gyakorlati alapon fogja szolgálni a vármegye népoktatás és népnevelés ügyét, bizonyos vagyok benne, hogy a vármegye területén működő tanítóegyletekkel való egyesülést készségesen hozza javaslatba, az e tárgyban összehívandó közgyűlésnek, mely 18,804 K 30 f kitevő vagyonával együtt beleolvadna a megalakítandó új egyesületbe. Tenné ezt annál is inkább, mert érdemes és nagyrabecsült tagjainak tekintélyes száma, míg egyfelől igen kevésre le-

apadt, másfelől e csekélyszámu tagok egyrésze is, érdemekben megöszülve, nyugalmába vonult és vonul s így az aktiv szereplés teréről lelépve, azt ohajtáná minden tagja, ha az egylet további vezetését és fejlesztését, eredeti céljához hiven, a néptanítók kezébe tehetnék le.

Javaslatba hozom ennél fogva az Udvarhelymegye területén működő „Udvarhelymegyei Tanítóegylet”, „Udvarhelyi esperesi körületi róm. kath. tanítóegylet” és az „Udvarhelymegyei népnevelési egylet” nagyrabecsült vezetőségeinek, választmányainak, vegyék e három egyesületnek az alább kifejtendő részletes program és tervezet szerint való egyesítését tárgyalás alá és a hozott határozatot közöljék a népnevelési, mint legrégibb és legvagyonosabb egylet vezetőségével, hogy az eszme pártolása esetén új alakulásra a közös ülést összehívhatta ennek elnöksége.

* * *

A megalakítandó egyesület feladatául tűzné ki a népnevelés közvetlen munkásaival egyetértve azok javaslatai alapján a vármegye népoktatás és nevelés ügyének mentől magasabb színvonalra való emelését. E célból az iskolákat s azok szegény tanulóit erkölcsi és a kitelhető anyagi támogatásban részesíti. A helységek lakásaiban az iskola és a tanításügy iránti meleg érdeklődést, a legmesszebb menő pártfogást felkelti, a tanítók munkásságának sikerét igyekszik úgy a társadalmi életben, mint a családban biztosítani, s nekik a lehető legjobb anyagi ellátásuk ügyét szintén programjába veszi.

Ezen általános vonásokban jelzett cél elérésére, az egylet feloszlik három, esetleg több fiókkörre és mindenik fiókkör községek szerint külön községi körökre.

A népnevelési egylet községi köréi, minden helységben kezökbe veszik, irányítják és vezetik — felekezeti és nemzetiségi szempontok teljes kizárásával — a nép összes kulturális és gazdasági mozgalmait. Figyelemmel kísérik e célból a tanköteleseknek a rendes időben való beiratkozását, reá bírák a szülőket, hogy mentől kevesebbszer és csak elkerülhetetlen esetekben fogják el gyermekeiket az iskolától, számbaveszik, ha minden gyermeknek megvan e a szükséges taneszköze és könyve, gondoskodnak a szegény és elhagyott gyermekeknek úgy tankönyveikről, mint esetleg a fogyatékosok ruházatuknak a pótlásáról. Az iskolákat ellátják a szükséges taneszközökkel és butorizzattal, mozgalmat indítanak és megfelelő helyen lépéseket tesznek egy, esetleg több új tantanterm építése ügyében, illetve az iskola jellegének a körülményekhez mérten való megváltoztatása érdekében.

A községi népnevelési kör, továbbá a saját felügyelete és vezetése mellett szervezi a gazdasági ismétlő iskolát, gondoskodik úgy annak, mint a mindennapi iskolának minden szükséges kellékéről, ha teheti, a saját erején, ellenkező esetben az engedélyezni szokott államsegély igénybe vételével. Megalakítja az ifjúsági, illetve a felnőttek olvasó és oktatási egyletét, ezeknek könyvtárát. Irányító befolyást gyakorol, hogy ezen egyletekben népszerű felolvasások és előadások tartassanak: a magyar nemzet történetéből, alkotmánytan-, természettan-, természetrajzból, továbbá a gazdaság, ipar, kereskedelem, egészségi ismeretek és a társadalmi illendőség köréből.

A helység lakosainak kisebb hitel igényei kielégítése és gazdasági felsegélyezése céljából megalakítja a gazdasági hitelszövetkezetet s ha a szükség úgy kíváná, a fogyasztási szövetkezetet is, melyek által egyszerűsített módot nyújt, a nép fáradsággal összegyűjtött filléreinek biztos megtartására, illetőleg kamatoztatására is.

Alakít gazdakört, melynek segítségével az intenzívebb gazdálkodást vezetheti be a lakosság körébe; létesít e kör kebelében tűz, termény, állat- és ember életbiztosító ügynökséget, melynek feladatául teszi, a nép javára mentől kiterjedtebb és előnyösebb biztosításokat eszközölni.

Szervezi a községi tűzoltás ügyét, de nem úgy mint az utóbbi időben tettük, hogy néhány önkéntes, vagy pár önkéntelenül is besorozott emberből tűzoltóegyletet alakítottunk, melynek tagjait aztán legtöbbször menet- és fordulatgyakorlatokkal, vagyis vakparádával tanítottunk ki a tűzoltásra s így a tűzoltást nagyrészen néhány

egyenruhás, vagy jelvényt viselő tűzoltóra bízta városok és falvak lakossága egyaránt, hanem mentől több embert, kor különbség nélkül kitanítanak a szivattyú felszerelésére és kezelésére s aztán felkérné, buzdítaná az egylet — a helység összes lakosait, hogy a romboló veszedelmes elem, a tűz ellen, az embertársaink iránt érzett jóakarattal teljes erejével sikra szálljon mindenki.

Pártfogásába veszi az elhagyott szegények, árvák felsegélyezési, nevelési s minden emberbaráti intézmény ügyét.

Nem feleli ki programjából a község mindennemű köz- és községi ügyeit is — ami hatáskörébe tartozhatik — megvitatni, hogy így a képviselőtestületi tag, már előre megállapított elvvel, a nép valódi akaratát tudva, jelenhessék meg a községi képviselőtestületi üléseken.

S legyűl jóakarataiba veszi, céljaul tűzi ki a népnevelési községi kör, a nép vezetőinek és nevelőinek társadalmi megbecsülése, s megfelelő anyagi ellátásukról való gondoskodás iránti intézkedést is.

A célnak ilyen módon való kitűzése közelebb hozza a tanítókat, előjárókat a szülőkhöz, az egész néphez s így megoldja a szülői értekezletek kérdését, kimeríti a székelytársaságok programját is. A nép nevelői, vezetői, magával a néppel együtt nevelhetnék az ifjúságot, s a helység egész lakosságát a jó és helyes irányu nemes törekvések felé; egészséges falusi közszellemet teremthetnének, melyet aztán hiven és bátran követhetne mindenki. Ne feledjük, hogy népünk sok helyen nagyon rossz irányzatot követ, a kitűnő tanítás dacára is, a hozzá való és megfelelő arányu jó nevelés hiánya miatt.

Tagja lehetne a községi népnevelési köröknek s ez által a fiókkörök, illetve az Udvarhelymegyei népnevelési egyletnek is, minden nagykorú és feddhetetlen előéletű férfi vagy nő, továbbá a községben, vagy a vármegyében már létező, akár pedig a népnevelési körök által szervezendő, minden erkölcsi alapokon álló egyesület és pénzintézet. A tagokat különben a választmány veszi fel. A tagok felosztatnának: tiszteleti, alapító, rendes és pártoló tagokra.

Alapító tagok lennének, kik egyszersmindenkorra valamely nagyobb összeget, de legalább 40 koronát a népnevelési kör pénztárába befizetnek. Rendes tagok azok, kik évi 1 korona tagsági díjjal, pártoló tagok pedig, kik évi tetszés szerinti adománnyal járulnának a népnevelés magasztos ügyének előbbreviteléhez.

A hivatásszerűen tanítással és neveléssel foglalkozó és a népoktatási tanintézetekben működő egyének, továbbá a kir. tanfelügyelőség személyzete és a tanítóképző intézet tanárokara erkölcsiileg kötelezett tagjai lennének a népnevelési egyletnek.

A tagsági díjakból, valamint hagyományokból, továbbá nemes pártfogók adományából és egyéb pénzforrásokból begyűlt összegek 70 százaléka a községi kört, 20 százaléka a fiók-kört és 10 százaléka magát a népnevelési egyletet illetné. Így a községi körök működéséhez a központi segítségen kívül is meg volna a szükséges anyagi eszköz, fiók-körök fenntartási költségére pedig 20 százalék elegendő; az egyletnek tekintélyes vagyona lévén, 10 százaléknál többre nem volna szüksége, hogy ott segítsen mindig ezzel is gyarapodó jövedelméből, a hol a hiány, a szükség legnagyobb.

A községi körök közgyűlését alkotná a tagok összessége, a pártoló tagok azonban csak tanácskozási joggal bírnának. A fiók-körök, valamint az egylet közgyűlését az alapító-, rendes- és tiszteleti tagok összesen tennék.

Az egylet a választmánya és elnöksége által intéztetné a közgyűlés által reá ruházott összes ügyeit, a fiók-körök elnökségei útján.

A községi körök végrehajtó választmánya megvalósítaná, illetőleg átültetné a nép életébe a javaslatba hozott szép eszméket, üdvös gondolatokat.

A körök választmányát alkotnák a megválasztott, vagy kinevezett és hivatásszerűen tanítással foglalkozó tanítók, tanítónők, továbbá a papok, községi- és körjegyzők, községi orvosok, iskolaszéki, illetve gondnoksági tagok s a helységben létező egyesületek elnökei, jegyzői, ha értük a rendes tagok fizetési kötelezettségét is hajlandók egyszersmind teljesíteni, továbbá a hivatalos tagok számának felét kitevő és a közgyűlés által évről-évre választott tagok együttesen.

A községi körök választmánya, üléseit havonként tartaná, a mikor számbaveszi a tervbe vett és megvalósított összes intézmények állapotát;

az egylet által javasolt üdvös eszméket a nép életében foganatosítja, a tagsági díjak befizetéséről, illetve az egész pénztár állapotáról, a pénztárhavi jelentéséből tájékoztat és meggyőződés szerez.

Jegyzője által az évi működésről jelentés készített, azt a közgyűlés elé terjeszti, melyet aztán az elnök a közgyűlés hitelesített jegyzőkönyvével együtt 10 nap alatt feldolgozás végett a fiókköri titkárhoz terjeszti be.

A fiók-köri titkár a községi körök jelentéséből összefoglaló és részletes jelentést készít, melyet az évenként tartani szokott két közgyűlés utolsója elé terjeszt. Tudomásvétel után, a közgyűlések jegyzőkönyveivel együtt az egylet elnökségéhez terjeszti be, ki a fiótkör által a vármegye egész népnevelésére vonatkozólag tájékoztató jelentést készített, melyet aztán egy esetleges évkönyvben ki is ad az egylet.

Az egylet választmányi üléseit a szükség szerint, de évenként legalább kétszer okvetlenül megtartja.

A községi körök közgyűléseit mindig a tanév befejeztével, június hó 30-ig tartanak meg, míg a járáskörök július, október és december havában, az egylet pedig minden év, esetleg csak minden második év augusztus—szeptember havában tartaná meg összüléseit.

Az elnököket, a népoktatás és a népnevelés ügye iránt melegen érdeklődő és az elnöki állást méltóan betöltő egyénekből kell választani, a jegyzői és titkári tiszttel azonban mindenütt a tanítótag vállalja el s ha a népnevelési kör vezetése és gondoskodása alatt többféle egylet is volna, mindenik tanítással foglalkozó egyének juttatni kell e tisztségből. Így, míg egyfelől a munka megoszlik és könnyebben teljesíthető, másfelől a közös akcióba minden tanító, tanítónő tevékeny részt vehet.

A népnevelési egylet választmánya, melynek székhelye rendszerint a kir. tanfelügyelő, illetve a vármegye székhelyén lenne, minden tanév elején s lehetőleg még a tanév beállta előtt a községi és fiókkörök javaslata alapján és önálló kezdeményezéssel a köröknek megvalósítása céljából munkaprogramot adna.

A körök választmánya ezen megküldött tervezet alapján, a helyi viszonyok teljes figyelembe vételével és mérlegelésével fognak aztán a szerény munkához. Megvalósítja e program tartalmán kívül azt is, amit a helység lakosainak javára és a nép előhaladására nézve üdvösnek találnak.

Eképen megalakítva az „Udvarhelymegyei népnevelési egylet”-et, módot és alkalmat nyújtanak a vármegye egész közönségének, hogy a népoktatás és népnevelés magasztos ügyében tevékenyebb és közvetlenebb részt vegyen.

Szülők és tanítók, kisebb nagyobb tisztviselők, szegényebb sorsu és tehetősebb módú lakosok egyesült erővel, közös akarattal, ha összefognak s filléreiket összeszedezik, egymással a községi, fiókköri és egyleti közgyűléseken közös tanácskozásra összejönnek, egymást kölcsönösen buzdítva, lelkesítve, ha a népnevelést megérdemelt pártfogásba veszik, akkor nemcsak mindenhol a legjobb és legsikeresebb népoktatást és különösen népnevelést lehet meghonosítani, de minden más, a községek lakosainak igen nagy előnyére szolgáló kulturális, ipari, kereskedelmi és gazdasági irányu helyes eszméket és gondolatokat is, a a legszebb eredményekkel lehet megvalósítani.

A szabad egyesületi eszme így szintén méltó megoldást nyerne s e tekintélyes népnevelési egyesületet, melynek égízsze alatt működne a helységek kulturális és gazdasági intézményei, nemcsak minden hatóság, de a magas kormány is, a legmesszebb menő anyagi és erkölcsi támogatásban részesítené.

Vajha báró Eötvös József ez új köntösbe öltöztetett 37 éves eszméje, vármegyénk s az ország tanítói, papi és jegyzői karánál s általában a nép értelmi vezetőinél élénk visszhangra, méltó pártfogásra találja.

Tanítótársaim! népoktatásügyünknek lelkes harcosai! amiképen 1898. évben, egy elhatározó, cselekvő lépésünkkel, mi az udvarhelymegyei tanítóegylet tagjai megmutattuk a Magyar Tanítók házának felépítési módozatait, 2000 koronát kitevő összes vagyonunknak felajánlása által s így egyszerre végét vetettük az országos, hosszas tanácskozásnak, tervezgetésnek: ne riadjunk vissza most is a cselekvés útjára lépni, ne ki-méljünk semmi fáradságot, alakítsuk át pusztá elméleti alapokon működő s a vármegyében létező tanítóegyleteinket, a gyakorlati irányu és a

közvetlen nevelést magában foglaló népnevelési egyletté.

Kérjük fel majd szóval és nyomtatott felhívásban a község minden rendű és rangu lakóját, a közös ügy támogatására. *Igy munkánk sikeresebb, nevelésünk közvetlenebb lesz. Egészséges eszméinket nemcsak egymásnak hangoztatjuk, de a gyakorlati kivitelhez erős támogatót és segítőt találunk a megalakítandó egyesületben.*

Tanítási és módszertani eljárásainkat, új gondolatainkat megvitathatjuk a bizalmas helyi tantestületi ülésekben elég részletesen; a tanügyi lapokból, folyóiratokból, szakkönyvekből bőségesen gyarapíthatjuk e nemű ismereteinket.

Földolgoz a nevelés és csak másodrendű a tanítás. Eddig jórészt ez utóbbi fejlesztésére fordítottuk minden erőnket, fogjunk hozzá a népneveléshez is!

Ha mi lelkesedéssel állunk a dolog élére, a község pártfogását céljaink, eszméink megvalósítására, bizton remélhetjük.

A hogy kezdtem úgy végzem szavaimat: *„Az a nép, melynek legjobb népiskolái vannak, a legelső nép, s ha ma még nem volna az, azzá lesz kolnap bizonyosan.”*

Közigazgatási bizottságunk ülése.

Vármegyénk közigazgatási bizottsága — mint lapunk mult számában jeleztük — e havi rendes ülését szerdán délelőtt kishalmágyi Holla ky Arthur főispán elnöklété alatt tartotta meg.

Holla ky főispán a tagokat üdvözlő és az ülést megnyitja. Megemlékezik Soó Gáspár ki-tüntetéséről. Soó Gáspár néhány szóval megköszöni az üdvözlést, kijelentvén, hogy a kitüntést nem érdemei jutalmának tartja, hanem buzditásnak veszi. Szavait a Felség éltetésével végzi, ami jegyzőkönyvbe iktattatik.

Ezután a főispán Embér Jánost, a vármegye új tanfelügyelőjét üdvözlő, aki válaszképpen lendületes beköszöntőt tart.

Programmot nem ad, — úgy mond — hiszen a tanfelügyelőnek nem lehet más programja, mint ami a közoktatási kormányé, amely az a népoktatás terén képvisel. A mainál jobb népoktatásra törekszik, ami megsegíti a népet a megélhetésért folytatott küzdelmében s amely egyúttal a nép emberi életét tartalmassá, nemessé teszi. A cél felé törekvés módjára nézve s a módszerre nézve, amit követni fog: a miniszteri rendeletek és utasítások szerint fog eljárni; ha rövid a kardod, told meg egy lépéssel, azaz, ha az eszközök nem elegendők, meg kell azokat sokasítani okos cselekvéssel s a segítségre hivatott tényezők megnyerésével, egyesítésével.

Hazafias és vallásos népoktatást fog propagálni; az első alatt nem a szólamokból látszó, hanem igazi áldozatkész hazafiságot ért; az utóbbi alatt pedig nem türelmetlen, széthuzást hirdető vallásosságot, hanem valódi vallásosságot gondol, amely szeretetre és kölcsönös türelemre int.

Tanítóinak munkájában egyszerűséggel kíván részt venni s míg egyfelől meg fogja követelni a köteleességek buzgó teljesítését, másfelől mindent megtesz, amit azok a törvény, igazság és méltanyosság szerint megérdemelnek. A közig. biz. hatóság támogatását kéri.

Az egyes előadók jelentéséből az ügyforgalom következő adatait nyertük: alispáni iktatóra érkezett 724 drb, ebből elintéztetett 593 drb, hátralékban maradt 131 drb. Egy évre érvényes utlevél aug. havában 161 drb adatott ki.

A várm. alkalmazottak személyzetében beállott változásként bejelenti alispán, hogy dr Pálffy Jenő szolgabíró a vármegyei alispáni hivatalhoz ideiglenesen berendeltetett. — Az árvaszéki elnökséghez aug. hóban érkezett 777 drb, ebből elintéztetett 755 drb. — Dr Lengyel t.-főorvos jelenti, hogy a közegészségügy a mult hóban általában kielégítő volt. A várm. kórházban ápolgatott 186 beteg, kik közül a megelőző hónapból 54 férfi, 32 nő maradt. Aug. hóban felvételre 65 férfi, 35 nő. Elbocsátott 41 férfi, 26 nő, javulva 11 férfi, 7 nő. — A pénzügyigazgató jelen-

tése szerint fog. és italdókból 58,782 K 57 f. Do-hányjövődék 37,201 K 15 f. Bélyeg 1,355 K 48 f. Díj 501 K 80 f. Jogilleték 9,200 K 30 f folyt be. — A kir. ügyész mondja, hogy a központi és a két járásbírósi fogházban összesen 11 vizsgálati és 84 elítelt fogoly volt letartóztatva. — Zonda törvh. állatorvos jelentéséből pedig azon szomorú hírt vesszük, hogy az állategészségügyi állapot kedvezőtlen volt. A ragályos betegségek közül fellépett a lépfene szórványosan Erkedén, a ragadós száj- és körömfájás meg több községben.

A kir. tanfelügyelő néhány — a tanítókra vonatkozó — személyi változást jelentett be. Ezzel kapcsolatosan Soó Gáspár, a volt felsőleányiskolából átalakított polgári leányiskola ügyét teszi szóvá. A vallás- és közokt. miniszter ugyanis a II. osztály megnyitását nem engedélyezte. A közigazgatási bizottság az iskolai gondnoksággal és a kir. tanfelügyelővel összehangzóan, fölkéri a minisztert egy tanerő alkalmazására és 700 K segély nyújtására, hogy ily módon a szóban levő iskola II-ik osztálya is megnyitható, illetőleg fönnttartható legyen.

Díószeghy főmérnök jelentése kapcsán indítványt is terjesztett elő, hogy a vasúti motoros kocsközlekedés mielőbbi megnyitása a kereskedelemügyi miniszternél kérelmeztessék a héjjasfalva—sz. udvarhelyi vonalra olyformán, hogy a jelenlegi vonatszámokon kívül Sagesvárról egy oly (3-ik) vonat indíttassék a d. u. órákban, amelynek ideérkezési időpontja olyan legyen, hogy a segesvári vonalon estefelé közlekedő vonatokhoz, innen való indulása pedig a fővonalon éjjel közlekedő vonatokhoz csatlakozásra alkalmas legyen.

Dr Damokos alispán indítványára pedig a ker. miniszter, illetőleg a kolozsvári posta- és táv. igazgatóság fölkérte, hogy a helybeli postahivatalnál a telefon kezelés körül fölmerült nehézségeket, esetleg egy külön telefonkezelő alkalmazásával megszüntesse.

Több tárgy elintézése után, az ülés véget ért.

Tan- és nevelésügy.

Ingyenes tanfolyam. A gyakorlati könyvvitel és üzleti levelezés megtanulására f. évi október hó 5-étől kezdve a szakiskola elméleti termében h tenkint 2 órában, szerdán és pénteken este 8—9-ig iparos mesterek és segédek részére ingyenes tanfolyamot nyitok. Nem kétlem, hogy a korral haladni ohajtó iparosok minél tömegesebb szám-ban igyekeznek az iparosság javát célzó tanfolyamra akár az intézet igazgatóságánál, akár pedig alólírotnál (Árpád-utca 33. sz.) beiratkozni. Spaller József, előadó tanár.

Tanítóink figyelmébe! Az Udvarhelymegyei Általános Népnevelési Egylet „Udvarhelyvármegye térképét”, a vármegye területén létező összes elemi népiskolák részére egy-egy példányban beszerezte és azokat az iskoláknak ingyen adományozza. Felkérem ennél fogva a vármegye területén működő összes népiskolák vezetőit, hogy a népnevelési egylet ezen ingyen-adományát *Gyerkes Mihály közs. isk. h. igazgató*, népnév. egyleti pénztárostól (székelyudvarhelyi községi iskola helyiségében) az iskolaszéki, illetve gondnoksági elnök aláírásával ellátott *elismervény* ellenében átvenni és azt az iskolai tanszerek leltárába felvéve, a népiskolai oktatás segédeszközéül, legjobb belátásuk szerint felhasználni sziveskedjenek. Székelyudvarhely, 1904. szeptember hó 17. *Hlatky Miklós*, a népnevelési egylet elnöke.

Tankönyvek és iskolai felszerelések az összes felsőbb és elemi iskolák részére pontos és lelkiismeretes kiszolgálás mellett kaphatók *Betegh Pál* könyv-, papír-, író- és rajzszerekkereskedésében — *Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15.* szám alatt. **Tankönyvek bekötése** legolcsóbb árak mellett gyors és pontos kivitelben *ugyanitt* történik.

A kulturmérnöki hivatalok ez évben is jelentékeny munkát végeztek az eddig éppen nem, vagy gyengén termő területek talajjavításán. A befejezett talajjavítási munkálatok meghaladják a 25 ezer holdat, 1879-től a lecsapolt területek 721.285 holdat tesznek ki, az alagsövezett terület 25.860 hold, az öntözött terület 20.853 hold. Mivel a gazdaközönség általában nem egészen tájékozott, hogy neki a kulturmérnöki intézmény keretében ingyenes tanácsadója van, Tallián földmívelésügyi miniszter intézkedett, hogy a közérdek szempontjából is fontos munkálatok kezdeményezéséről a gazdaközönség tájékoztatassék. — Eszerint a kulturmérnöki hivatalok tanácsot adnak a talajjavítás alkalmas módjáról, elkészítik a szándékolt munkálatok terveit, költségvetését és megállapítják a kivitel módozatait. A kulturmérnöki hivatalok igénybevehetését a földmívelésügyi miniszteriumtól kell kérni. A kérvény bélyegköteles. Az eljáró kulturmérnöki hivatal műszaki tisztviselői díjtalanul állanak a gazdaközönség rendelkezésére, tehát az általuk eszközölt felvételekért, tervezésekért, vagy a munkálatok kivitelének vezetéséért és ellenőrzéséért stb. díj nem jár. A felvételek alkalmával szükséges nap-számokat, fuvarokat és eszközöket az érdekeltk tartoznak a kiküldöttnek díjtalanul rendelkezésére bocsátani, nemkülönben a felvételeket, munkálatokat és tervezéseket végző napidíjas mérnökök, műegyetemi hallgatók, vagy vízmesterek és vízmesternővendékek illetményeit az igénybevevők viselik.

Különfélék.

Tizedik esztendő . . .

A „Székely-Udvarhely” tizedik évfolyamának október—decemberi negyedére ezennel előfizetést nyitunk.

Lapunk igaz barátaihoz egyszersmint azt a tiszteletteljes kérést intézzük, hogy lejárt előfizetésüket mielőbb megújítani, az esetleges hátralékokat kiegyenlíteni és a „Székely-Udvarhely”-et ismerőseik, jó barátaik körében hathatósan támogatva, megrendelésre ajánlani kegyeskedjenek. Ezért mi hálásak leszünk, a székely nemzeti közügyeknek pedig hazafias szolgálatot tesznek.

A „Székely-Udvarhely” ezentúl is *hetenként kétszer: csütörtökön és vsaárnap* karolja föl a székelység, de főképp e székely anyaváros és vármegye legvitálisabb érdekeit.

Tíz éven át a „Székely-Udvarhely” — nem riadva vissza semmi áldozattól: hiven, lelkiismeretesen és székely honfiúi szeretettel, teljes pártatlansággal igyekezett előmozdítani a székelység ügyeit. Míg nyolc éven át évenként 52—53 vezér-, 50—80 tárcacikket, 25—30 tanügyi és 1500—1600 apróbb közleményt adhattunk, addig most 104 vezér-, 120—130 tárcacikkely, 50—70 tanügyi és 2300—2400 apróbb közleményt adunk azért a csekély, pár korona előfizetési díjért, mely bőven visszatérül azáltal, hogy legjobb tehetségünk szerint, munkatársaink kitaró támogatásával, mindig oly közleményeket ohajtunk hozni, a melyek a „Székely-Udvarhely” hatáskörébe valók s a közérdeket igazán előmozdítani hivatottak.

A székelység ügyeivel továbbra is állandóan foglalkozunk, mert hiszen székely népünk előhaladása, boldogulása, nemcsak székelyföldi, hanem elsőrendű magyar nemzeti és így a leghazafiasabb érdek is.

Legyen szabad tehát m. t. olvasóink, önzetlenül támogatott munkatársaink eddig tapasztalt nagybecsű pártfogását továbbra is kérnünk, hogy elvállalt és folyton fokozódó kötelezettségeinknek — teljes mértékben megfelelhessünk.

A „Székely-Udvarhely” előfizetési ára az október—decemberi negyedévre 2 K 50 f, községeknek, papok-, gazdasági egyleti tagok- és köz-

ségi előjáróknak egész évre 8 K, tanítóknak, községi és körjegyzőknek 7 K.

Az előfizetések postadíjmentes beküldésére a m. kir. postatakarékpénztár 10,489. sz. befizetési lapja használandó, mely nyugtául szolgál s a melyet mindenkinek készséggel és ingyen küldünk meg. Ugy szintén mutatványszámot is ingyen küldünk bárkinek és bárhová.

* * *

Rendkívüli kedvezmény. A »Székely-Udvarhely« folyó évi december 25-én ünnepli fennállásának tizedik évfordulóját. Ez alkalomból nagyszabású *albumszerű naptárral* kíván kedveskedni előfizetőinek. Az *Albumot* minden előfizető — rendkívüli kedvezménykép a most 1 negyedre előfizetők és jövő évre megrendelők is — *teljesen ingyen kapják.* A »Székely-Udvarhely« karácsoni Albumát több ezer példányban nyomtatjuk s így hirdetések közlésre kiválóan alkalmas. Hirdetéseket még csak f. hó végéig fogadjunk el.

— **Lapunk mai számában** Gy er ke s Mihály dolgozótársunk tollából részletes tervezetet közlünk egy vármegyei népnevelési egylet szervezésére vonatkozólag. Örömmel üdvözljük, a magunk részéről ezen, sok gyakorlati eszmét tartalmazó javaslatot, s e helyen is felhívjuk rá olvasóink figyelmét. Egy ilyen népnevelési egylet létesítése esetén az egy községben létező összes kulturális egyesületeket ennek vezetésére bizthatók s így, míg egyfelől a sokféle egyleti tagsági díj fizetése alól felszabadulna közönségünk, másfelől a különböző egyletek vezetésére szánt időből és munkaerőből is igen sokat megtakaríthatnánk s mégis a helységek összes kulturális és gazdasági ügyeit, az egész érdekelttség belevonásával, a legjobb eredményeket elérve, vezethetnők.

— **Frölich Ottó** helybeli róm. kath. főgimnáziumi gyakorló tanár a kézdivásárhelyi róm. kath. főgimnáziumhoz tanárnak neveztetett ki.

— **Villamvilágítási értekezlet.** Sz a k á t s Zoltán polgármester elnöklése alatt pénteken délután egy szűkebb körű értekezlet volt a városi villamos világítás és ezzel kapcsolatosan létesítendő műmalom berendezése ügyében. A kérdés széleskörű és igen beható megbeszélés tárgya volt. Hozzá szoltak az ügghöz: — Szakáts polgármesteren kívül — Gy e r t y á n f f y Gábor Csilla József, H l a t k y Miklós, M o l n á r Károly, R i e m e r K. Gusztáv, S á n d o r Mózes, U g r o n Ákos és mások. A legtöbb felszólalásból az tűnt ki, hogy ezidő szerint a vízvezeték volna legégetőbb kérdése városunk közönségének s ennek kedvéért még a villamos világításról is lemondana. Részünkről azonban a villamos világításnak sem vagyunk ellenségei, sőt igen ohajtandó, hogy a polgárság megterhelése nélkül bármely irányban haladjunk. S miután Szakáts polgármester szintén ezen nézetet hangoztatja, teljes örömmel csatlakozunk ügybuzgó törekvésehez. Meg kell fontolni a kérdéseket s mindazt, amit nagyobb teher nélkül lehet — végezzük el. Ugy is marad az utókornak tenni valója. Azért nem kell aggódni! Csak jóakarát, önérdék nélküli, lelkiismeretes szándék vezéreljen mindenkit a gyűléstérmebe, akkor minden jó dolog sikerül és keresztülvihető. Tehát gondolkozzunk és cselekedjünk a Székelyföld központja érdekében, a székely anyavárosért...

— **Bálinth Károly** zetelaki róm. kath. tanítót a püspök Korondra kántor-tanítónak nevezte ki.

— **Szüreti mulatságát** a polgári önképző és segélyző-egylet a Budapest-szálló szintermében ma (vasárnap) d. u. 6 órakor kezdődőleg fogja megtartani. Este 8 órakor pedig a táncmulatság veszi kezdetét. Az igen kedélyes vigalomra, mely sok kedves bohósággal van egybekötve, ismételt felhívjuk közönségünk figyelmét. Belépési díj csupán 1 korona.

— **Elhalt Kossuth-husár.** Id. N a g y S. Sándor földbirtokos, takarékpénztári pénztáros, Udvarhelyvármegye volt tb. aljegyzője és 1848–49-iki Kossuth-husár — életének 83-ik, boldog házasságának 51-ik évében elhalt Székelykeresztúrt. A köztisztviselőben állott agastyán hült porait általános részvét mellett az ev. ref. egyház szertartása szerint helyezték örök nyugalomra a székelykeresztúri sírkertbe. Halálát feleségén szül. Nagy Marcellán kívül: Ida, Gyula, Kálmán, Gábor, Pé-

ter, Jenő, Béla és Sándor, mint gyermekei s ezeknek feleségei és gyermekei, valamint özv. Pálffy Zsigmondné és Lakatos Sándorné, mint sógornői gyászolják.

— **A heti vásárok** mai naptól kezdve Székelyudvarhely városban immár megtarthatók. — Vajha szigorú ellenőrzés mellett sikerülne fentartani a beállott kedvező állapotot. Ez leginkább attól függ, hogy a vészes községekben a behurcolást megakadályozzák és a város végeihez a tilalom ellenére is bejövőket, szigorúan megbüntessék.

— **A székelykeresztúri unitárius főgimnázium** — mint lapunkat most értesítik — e napokban lelkes ünnepély keretében nyitotta meg a VI. osztályt. Az ünnepély az ottani unitárius templomban folyt le. A gyülekezet közénke után L ó r i n c z i István lelkész és R a f f a j Domokos esperes beszéltek a szószékről. S á n d o r János igazgató — a VI. odik osztály felállításának előharcosa — köszöntötte az új iskolai évet és az új osztályt; röviden vázolta a küzdelmet, mit a VI. oszt. érdekében folytatott ő s az egyház is hosszú éveken keresztül. Utána a váratlanul érkezett F e r e n c z József püspök üdvözölte az ünneplő közönséget és az intézetet. Ünnepély után közös ebéd volt, hol számos pohárköszöntő hangzott el. Nem lehet tudni miért — írja tudósítónk — az ünnepély nagyon szűk keretek közé volt szorítva, de azoknak érdeklődése, akik eddig is mindent megtettek az intézet érdekében, megnyugtatta azokat, akik oly hosszas reménykedés és küzdelem után az örömmünnetet impozánsabbnak szerették volna látni. Reméljük, hogy a mikor a VIII. oszt. beindításának ünnepét üljük — ami a székelyföldi unitáriusok legfőbb vágya — másként lesz. Hogy ez a remény mikor valósulhat: az a jövő kérdése. Amíg azonban a gimnázium tovább fejlesztése körül munkálkodni látjuk több jelesünk között a Danieleket, e reményt föl nem adjuk s amint nem állhattunk meg az V. osztálynál, nem állhatunk meg a VI. nál sem. Lehetnek s vannak is, akik másként gondolkoznak, az unitáriusok java és többsége azonban azt mondja — t o v á b b ! Bn.

— **Tüzeset.** Városunkban az V. kerületben levő Küküllő-utcában e hó 15-én éjjel háromnegyed 11 órakor tűz ütött ki. Mihály Jakab és özv. Cs u t a k Mózesné összeépített gazdasági épületeik között keletkezett a tűz s úgy azok, mint ezektől néhány pillanat alatt Máthé Mihályné lakóháza fedele, fatartója és sütője, valamint P i r o s k a Sándor szekérszine és S á n d o r Zsigmond gazdasági épülete elhamvadt. Most is nagy baj volt, hogy a tűzjelzés későn történthetett a jelenlegi állapot mellett.

— **Mérsékelt áru marhasó.** A helybeli kir. pénzügyigazgatóságtól a következő sorokat vettük: 35198—904. IV. szám. Körendelet Udvarhely- és Csikvármegye valamennyi község előjáróságának. Értesítetik a község előjárósága, hogy az 1904. évi XXIII. t. c. 1-ső §-a értelmében a marhasó ára tíz koronáról 6 koronára szállított le és az említett törvényekhez tartozó 75889—904. számú végrehajtási utasítás 6. §-a értelmében a könnyebb beszerezhetőség és a forgalom emelése céljából annak eladásával ugynevezett marhasó-árusok a pénzügyigazgatósághoz való előzetes bejelentés után nyílt üzleti helyiségben szabadon foglalkozhatnak. Utasítatik ennél fogva a község előjárósága, hogy azt úgy a község lakosaival, valamint az érdekelt kereskedőkkel közölje, utóbbiakkal azon hozzáadás mellett, hogy a marhasó jelenleg a marosújvári főbányahivataltól, még pedig az örlött marhasó 5, 25 és 50 klgamot tartalmazó zsákokban, a sajtolt alaku marhasó pedig 5, 10 és 25 kilogrammos darabokban szereshető be a fent jelzett árban, mely alapárhoz a zsák, illetőleg a sajtolás költsége hozzá számítatik és a zsákot úgy a marhasó árus a főbányahivataltól, mint az egyes vevők az árustól kötelesek megvásárolni. Megjegyeztetik egyúttal, hogy a marhasót tartalmazó zsákok és a sajtolás költségei a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium által később fognak rendeletileg megállapítani és hogy mindazok, kik marhasó elárúsításával szándékoznak foglalkozni, kötelesek üzlethelyiségükön kívülről „M. kir. marhasóáruda“ felirattal ellátott táblát alkalmazni, a marhasóra nézve oly üzleti könyvet vezetni, melybe, a minden készlet megállapítása céljából bevásárolt só mennyisége, valamint elárúsítás után a vevő neve és lakhelye az elárúsított mennyiséggel együtt pontosan bevezetessék. Minthogy a marhasó árának mérséklése és annak a jelzett módon való elárúsítása által, az állattenyésztéssel fog-

lalkozó lakosság érdeke szándékoltatik előmozdítani, hogy ezen cél elérhető legyen, utasítatik a község előjárósága, hogy azon esetben, ha azt az ottani viszonyok szükségessé teszik, hasson oda, hogy a községekben valamely kereskedő a marhasó elárúsítását a szükséges bejelentés megtétele mellett vegye gyakorlatba. M. kir. pénzügyigazgatóság. Székelyudvarhely, 1904. szept. 12-én. Roediger.

— **Térképek.** Gaebler—Cherven: Magyarország hegy- és vízrajzi nagy fali térképe vásonra huzva 16 K, lécekkal 18 K, Európa hegy- és vízrajzi nagy fali térképe lécekkal 19 K Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Hitelügy.

Olcsó kölcsön.

A mai terhes gazdasági viszonyok között csak úgy segíthet népünk magán, ha olcsó kölcsönhöz jut.

Ez által eléri, hogy nem kell állatait potom pénzért elvesztegetnie csak azért, mert nincs miből takarmányt szerezzen be, s megmenti attól a veszélytől is, hogy később állatok hiányában földjeit megmivelni nem tudva, a végpusztulás fenyegetse.

Ilyen körülmények között szívből üdvözljük a marosvásárhelyi Agrár takarékpénztár igazgatóságát, a mely belátta azt, hogy a pénzügyintézeteknek nem lehet egyedüli céljuk az, hogy részvényeseiknek busás osztalékot adjanak, hanem hazafias célt is kell szolgáljanak.

Ha tudnak a többi nemzeti pénzügyintézetek hazafias célokat szolgálni, miért ne tudnának a mieink is?

Ez egyszersmind üzleti érdek is, mert ha gazdaságilag elpusztul a nép, ez megrázkódtatással jár az intézetekre is.

Régen hangoztatjuk, hogy gazdaságilag kell erősíteni a népet, de hogyan, ha elvonják a segítő eszközöket? 7—8 százalékos pénzzel a mai nehéz gazdasági viszonyok között meg nem erősödik, de feltétlenül tönkre megy, mert ekkora kamatot nem tud kikeresni úgy, hogy még élni is tudjon mellette. Törlesztésről persze még beszélni sem lehet.

Vége akadt pénzügyintézet, amely számolt ezekkel a kérdésekkel és elhatározta, hogy módot nyújt ennek a szegény népnek arra, hogy olcsó és a mi fő törlesztéses kölcsönhöz juthasson.

Figyelmébe ajánljuk tehát az érdeklődőknek, hogy 4 és fél százalék kamattal mellett, a melyben a tőke törlesztése is benn foglaltatik, nyerhetnek az egyesek jelzálog kölcsönöket és pedig már 300 koronától kezdődőleg és hogy az elintézés se ütközzék nehézségbe — arról is gondoskodott az igazgatóság, amikor megbizta dr. Kovácsy Albert helybeli ügyvédet ezeknek a kölcsönöknak a lebonyolításával.

Mindenféle felvilágosítást tehát díjtalanul nyerhetnek meg a felek dr. Kovácsy Albert székelyudvarhelyi ügyvédétől, aki a legrövidebb idő alatt kieszakozli, hogy ezek a kölcsönök folyósítva is legyenek.

Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazd. Egyesület elnökségétől.

499—904. szám.

Felhívás.

A gazdasági egyesület a rendelkezése alatt álló töröküzat mázsánként 17 K 80 f, vagy vékánként 2 K 70 f árban hajlandó hitelszövetkezeteknek, községeknek, vagy egy községben több gazdából álló csoportnak, *félévi, 1905. márc 1-ig* terjedő fizetési határidő mellett hitelbe rendelkezésére bocsátani.

A hitelszövetkezetek igazgatósági határozat, községek jogerős képviselőtestületi határozat alapján kérhetik a kiadást, míg az egyes gazdák-ból álló csoportok ugy részesülhetnek az előlegezésben, ha legalább 20 mázsát 130—140 vékát kérnek, egymásért egyetemleges jótállást vállalnak és a kérelmezők hitelképességét a községek előjáróság hivatalosan igazolja.

Székelyudvarhelyt, 1904. szept. 14.

Az elnökség.

Az élelmi cikkek nagybani árai a budapesti központi vásárcsarnokban.

A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése a „Székely Udvarhely” számára 1904. szept. 16-ról.)

Mennél jobban közeledik az általános gyümölcs érése ideje, annál nehezebb a piacra kerülő selejtes áru részére megfelelő elhelyezést nyerni. Szép gyümölcs mindazonáltal simán talál vevőre. Szőlő változatlanul értékesül. A tojás piacon a külföldi kedvezőbb konjunktúrák hatása alatt az árak emelkedettek. — Vaj továbbra is lángha irányzatot követ.

Mal árai:

Husneműk: marhahús 1.20—1.28 korona, helybeli borjúhús 1.12—1.20 korona, vidéki borjúhús 0.80—1.12 korona, sertéshús 1.00—1.20 korona, szalonna friss 1.20—1.24 korona, szalonna, sózott 1.40—1.44 korona, szalonna, füstölt 1.44—1.52 korona, szalonna, olvasztani való 0.—0.—korona, hárj 0.—0.—korona, sertésszár 0.—0.—korona. Birkahús 0.—0.—korona. Juh leshárja, bőr nélkül 0.—0.—korona. Füstölt hús (vidéki) kilogrammja 1.28—1.60 korona, hazai sonka 1.80—2.—korona, szalámi 4.—korona, nyári 1.40—1.60.

Vad: nyul darabja 2.—2.60 korona, fogoly 0.60—0.70 korona, fácán 3.—3.20 korona, szalonna — korona darabonként. Vad-disznó 70—90 fillér, őz — korona, szarvas és dámvad 70—80 fillér kilogrammonként. Fenyvesmadár darabja — fillér. Őz 1.60—1.80 korona.

Baromfi-félék: élő tyúk 2.40—3.—korona, rántani való csirke 1.20—1.40 korona, sülti való csirke 2.40—3.—korona, kacsa, sovány 2.—2.40 korona, hizott 3.40—4.20 korona, lud, hizott 10.—16 korona, pulyka, sovány 0.—0.—korona, hizott 0.—korona páronként. Idei liba darabja 0.—0.—korona, idei kacsá darabja 0.—0.—korona.

Vágott hizott liba 1.80—1.40 korona, vágott hizott káppan, kacsá és pulyka 1.80—1.40 korona kilogrammonként.

Teavaj: (centrifugált) 1.90—2.10 korona, főzővaj 1.40—1.70 korona kilogrammonként. Tehenlőrő kilogrammja 16—22 fillér.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonárú) sárga 9.—10.—korona, rózsá 6.50—7.50 korona, fehér 8.—12.—korona száz méterhátsánsként. Hagyma 50 kl. zsákokban zsákkal együtt 10—12 K mm. Makói érett 14—16 K. Sárga répa 0.—0 K. Petrezselyem 0.—0 K. Zeller 100 drb. —korona. Borsó — fillér. Közép 0.—0.—K. Zöld bab mm. —K. Zöld paprika 100 darab 0.—0.—K. Idei fejtes káposzta 100 drb —korona. Kalarabé —K 100 darabonként. Torma — fillér darabonként. Paradicsom — korona.

Gyümölcsfélék: Szőlő csemege kl. 28—36, borszőlő 16—22 f. Alma, válogatott, elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Török-bálint stb.) 18—24 korona, másodrendű alma 6—10 korona, harmadrendű apró áru 4.—6 korona métermátsánsként. Körte, elsőrendű 30—50 korona, másod. 12—20 K mm. Ringló befőzni való 0.—0 K. Mogoró —K, dió —korona métermátsánsként. Aszalt szilva —korona. Szilvaiz: korona métermátsánsként. Földi eper 0.—0.—korona kilója. Sárga dinnye 100 drb —K. Görögdinnye 100 drb —korona. Őszi barack befőzni való —korona.

Déligyümölcs (gondosan átesomagolva, vidékre is ad rak-tárunk): Citrom 300-as 0.—0.—korona, 360-as —korona, narancs 160-as —korona, 300-as —korona, 200-as 0.—0.—korona, 300-as —korona, 360-as —korona, 200-as —korona, vérbélt 160-as —korona, 200-as —korona, 300-as —korona, 300-as —korona, mandarin 80-as —korona, 100-as —korona. Kosáráru —fillér kilogrammonként.

Méz: pergetett akác 0.80—0.90 korona, hárs 0.—0.—korona. kilogrammonként, száritott gomba —korona kgként. Mák (kék) — fillér kilónként. Sajtok: Romadour 25 és 50 dekás téglákban 1.40—fillér, grói 1.40—0.—korona, juhsajt 0.—korona emmentáli 0.—korona, trappista 1.60 korona kilogrammonként.

Tojás: Bácskai 72—74 korona, erdélyi apróbb áru 68—70 korona lánánként (1440 drb.), apadt —korona. Meszes —korona.

Szerkesztői üzenetek.

Bn. A tudósítás későn érkezett. Korábban is jöhetett volna. De jobb későn, mint soha sem.

D. K. Szíves meghívását köszönjük. Azonban a kitűzött nap sehogyan sem alkalmas arra, hogy megjelenhesünk. Képviselőről gondoskodunk.

J. S. Gyergyódtörő. Az érdekes cikket megkaptuk és legközelebb közöljük. Részünkről is sajnáljuk, hogy nem találkozhattunk. A cikkeket kérjük és várjuk. A lap csupán tévedés folytán nem ment. Most megindítottuk.

K. Megérkezett Nemsokára sorát ejtjük. Rövid, napi eseményeket is kérnénk juttatni.

Nyilt-tér*

Felejtethetlen férjem elhunyt alkalmából mindazoknak, kik megjelenésük, vagy bármely uton részvétüket nyilvánították, fogadják úgy az én, mint családom nevében teljes köszönetünket.

Székelykeresztúr, 1904. szept. 15.

Özv. id. Nagy Sándorné.

Igen alkalmas utazásoknál.

— Rövid használat után nélkülözhetetlen. —
— Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva. —

Bizonyítvány kelt Bécsben,
1887. júl. 3-án.

Kalodont

nélkülözhetetlen

fogtiszttító-szer.

A fogak tisztántartásához csupán szájvizek nem elégségesek. A foghúson mindig ujjal keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csak mechanikus tisztítással kapcsolatban egy frissítő és antiszeptikus ható fogtiszttító-szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont” már az összes kulturálmokban a legkikeresebb használatra bizonyult.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűv. 1 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Azonnal eladó igen jutányos áron kőből és téglából épült 3 szoba, konyha, külön udvarral, sütő-kemence, fatartó pincével. Cím a kiadóhivatalban.

Igolesóbb, legjobb divatlap

a „Budapesti Bazár”, mely tösgyökere magyar újságot a „SZÉKELY-UDVARHELY” előfizetői — különös kedvezmény gyanánt — negyedévre 1 K 50 fillér helyett 1 K 30 fillérért rendelhetik meg a „Székely-Udvarhely kiadóhivatalában. A „Budapesti Bazár” irányja mindenkor összpontosul e három szóban:

Izlés! — Takarékoság! — Munka!

Szakácsné tiszta jellemű, hűséges, ki főzésben és egyéb házi teendőkben teljesen jártas, 30 korona havi fizetéssel, állandó alkalmazást nyer. Belépés azonnal. Ajánlatok küldendők: **Fleischer M. és társa**, szalámi-gyár **Medgyes**.

Keresek megvételre, vagy haszonbérbe egy három vagy négy szobás házat. Értekezhetni: Árpád-utca 10.

Hölgyközönség figyelmébe.

Van szerencsém az igen tisztelt hölgyközönség szíves figyelmébe ajánlani, hogy Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 8. sz. alatti lakásomon **női szabászati és varróintézetet** nyitottam, a hol az egyszerűbb és a legelegánsabb kiállítású női ruhákat is mérsékelt árban készítem. Szíves pártolást kérve, vagyok tiszteltet: **Pál Lajosné**.

Szölő a legjobb csemege fajokból **5 kiló 2 korona**; őszi barack — szép nagyok, befőzni való — **5 kiló 2 korona**. Nagyobb mennyiség vasuton gyorsárúként feladva. Megrendelhetők: **Papp Samu**, mű- és kereskedelmi kertész-nél **Arad**.

Erdő- és kaszáló eladás

Kisgalambfalván. Néhaj Felszegi Dénes hagyatékát képező mintegy 25 hold bükk erdő és 6 hold kaszáló f. évi szept. hó 25-én, vasárnap délután 2 órakor Kisgalambfalva községánál megtartandó nyilvános árverészen a legeltetési jog fenntartásával örök áron eladatik. Kikáltsási ár 3000 korona. Árverezési feltételek megtudhatók a nagy galambfalvi körjegyzőségi irodában.

A jó magyar

konyhák ételeit tárgyalja s világos és érthető példáival nélkülözhetőt teszi a tapasztaltabb — tehát okvetlen nagyobb áldozattal járó — szakácsné segédkezését Székula Teréz „Szegedi új Szakácskönyve”, melyben az étek leírása több, mint egyezer szám alatt van ismertetve. A jó ételeknek olcsón való előállítására tanítja a magyar gazdasszonyokat. Magában foglalja ezen kívül a legkisebb sütemények, befőtték készítését s a konyhaművészet minden ágában pontos utasításokat ad. A 436 oldal terjedelmű, kemény táblába kötött könyv ára pedig csupán 3 korona s kapható **Betegh Pál** könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15-ik szám alatt.

4053 — 904. tkvi. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy az erdélyrészi magyar jelzalog hitelbank végrehajtónak Szebeni Antal végrehajtást szenvedő elleni 317 K 88 fillér tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében, a székelyudvarhelyi 1415. sz. tjkvben A + 609/1 hr. sz. ingatlanra 19 K, az A + 712 hr. sz. ingatlanra 2688 K kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1904. évi október hó 15-ik napján délelőtt 9 órakor** a kir. tkvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverészen a megállapított kikáltsási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóságtól.

Székelyudvarhely, 1904. évi június hó 29-én.

DR VOITH, kir. trvszki egyes bíró.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Faeladás.

Felsőboldogasszonyfalva közbirtokosság tulajdonát képező s a 17 falu havasain levő 50 ktr. hold területén a megégett és heverő fenyőfák **1904. évi október hó 2-án d. e. 8 órakor** Felsőboldogasszonyfalva községánál nyilvános árverészen a legtöbbet ígérőnek eladatik.

A kikáltsási ár 2200 koronában állapított meg

Vevő a vételért azonnal fizetni köteles.

Felsőboldogasszonyfalva, 1904. szept. 15.

Biró Ferenc,
elnök.

Bakk József,
bírt. jegyző.

Betegh Pál

könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében (Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 15.) tulhalmozott raktár miatt kaphatók:

ZMLÉK-ALBUMOK fényképekhez és levelező-lapokhoz legolcsóbb árban.

GYXRMXKXKNQX remek képes- és meséskönyvek leszállított áron.

HELYI ÉS MŰVÉSZI LEVELEZŐ-LAPOX dus választékban.

HEGEDÜX, okarinák, hegeduvonók, hurrok és más folszerelések elsőrendű gyárakból.

ZINAI DISZ- és kézi legyezők változatos kiállításban.

ÉNXXK-ÉS IMAKÖNYVXXK különböző val-lásfelekezeti hívek számára.

IFJUSÁGI IRATOK a legjelesebb íróktól nagy választékban.

PALLAS NAGY LEXIKONA — tíz első kötete — mélyen leszállított árban.

DERZSI ÉLET-KÖNYVE, mint állandó házi-orvos. — Legbiztosabb gyógymód, mely szerint az eddig gyógyíthatatlan betegségek is házilag feltétlenül és ingyenesen gyógyíthatók. Elsőrendű orvosi véleményre az EMKE. népkönyvtárai számára 100 példányt elfogadott. Bolti ára 3 K, most csak 2 korona.

A „KEGYELET OSZLOPA”. Irta Bod Károly. — Tizenegy halotti ima, kilenc temetési beszéd különböző alkalmakra. Bolti ára 2 K 20 fillér, most 1 K 60 fillér.

PÁLFI LAJOS: „Okszerű méhészet kézikönyve kérdések és feleletekben.” — Szöveg közé nyomtatott ábrákkal; ára 1 korona.

DEMETER DÉNES: „Konfirmációi Em-lék”, diszes képekkel. Az unitárius egyház Képviselő Tanácsának ajánlásával, ára füzve 60 fillér, kötve 80 fillér.

TARCSAFALVI ALBERT: „Tört sugarak” és „Székely hangok”. Mély érzést ver-sek. Megérdemlik, hogy mennél többen megismerkedjenek velük — mondja Benedek Elek. — Bolti ár 2 K 40 fillér, most 1 korona.

FELIX: „Buddhista Káté”. Regény egy kötetben. Bolti ára 3 K, most 1 korona.

„UJ VERSEK”. Zempléni Árpád újabb költeményei. Negyedik kiadás, ára 1 K.

PÉTERFI TAMÁS tösgyökere székely írónk, az újabb kor egyik kedvelt írója: „Székelyföldről”, „Fenyőváry Ipolyka” és „Paraszt dráma” című beszélyei, regéi, góbságai és eredeti székely regényeinek leszállított ára 1—1 K.

NÉMETH SÁNDOR: „Keresztény Erkölés-tan kérdések és feleletekben”. Az ud-varhelyi ev. ref. egyházmegye elfogadott tankönyve, ára kötve 30 fillér.

TOLLKÉSEK a legkülönbözőbb kivitel-ben.

PÉNZTÁRCÁK, női finom bőr kizításkák, pénzes erszények, divatos óra-és nyak-láncok, zsebtűkrök nagy raktára.

TÁRCANAPTÁRAK legfinomabb bőrkötés-ben mesés olesó árakban.

SZIVAR- és SZIVARKATÁRCÁK, dohány-szelencék és tárcák, bőr- és ujezüstből leszállított árak mellett, legnagyobb vá-lasztékban.

Ajándék könyvek legdusabb raktára!

Mélyen leszállított árak!

Mélyen leszállított árak!

4577—904. tkvi szám.

Árverési hirdetmény és feltételek.

A baróti takarékpénztár végrehajtónak Szolga Albert és Szolga János oklándi lakosok végrehajtást szenvedettek elleni végrehajtásos ügyében Szolga József kérelmére ennek javára 120 K és járulékaiból még fennálló, a baróti takarékpénztár javára 126 K tőke, ennek 1903. évi március hó 18-ik napjától járó 8 százalékos kamatai 8 K 83 fillér óvási, $\frac{1}{8}$ százalékos váltó-díj 75 K 60 fillér per és végrehajtási már megállapított valamint jelenlegi 10 K és a még felmerülő költségeknek, valamint a már csatlakozottak kimondott székelyudvarhelyi zálogkölcson intézetnek 110 K s jár. iránti tőkekövetelések behajtása végett az 1881. évi 60. t.-c. 144. §. alapján és a 146. §., 156. §., 176. §. értelmében a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek, oklándi kir. bíróság területén fekvő az oklándi 680. számú tjkvben A + alatt felvett egész ingatlanokra és pedig a 680. sz. tjkvben A + 816|2, 817 $\frac{1}{2}$, hr. sz. szántóra 30 K, 1962 $\frac{1}{2}$, 1963 $\frac{1}{2}$, hr. sz. szántóra 1 K, 3225 hr. sz. kaszálóra 7 K, 3320|1 hr. sz. szántóra 3 K, 3337|2 hr. sz. szántóra 8 K, 5143|2, 5144|2 hr. sz. kaszálóra 15 K, 3380|1 hr. sz. szántóra 1 K, 3611|1 hr. sz. kaszálóra 6 K, 4478, 4479 hr. sz. szántóra, kaszálóra 17 K, 5207 hr. sz. kaszálóra 7 K, 5497 hr. sz. erdőre 1 K, 5698 $\frac{1}{2}$, hr. sz. szántóra 1 K, 5699 $\frac{1}{2}$, hr. sz. szántóra 2 K, 5757 $\frac{1}{2}$, hr. sz. szántóra 8 K, 5855 $\frac{1}{2}$, 5856 $\frac{1}{2}$, hr. sz. kaszálóra 8 K, továbbá az oklándi 574. sz. tjkvben A + 151 $\frac{1}{2}$, 151 $\frac{1}{2}$, 152 $\frac{1}{2}$, hr. sz. alatti ház, faház és közös kertre 663 koronában ezen megállapított kikiáltási árban az 5455—903. tkvi számú árverési hirdetményvel már elrendelt árverés megtartására újabb hatánap **1904. évi október 7. napjának d. e. 9 órája** a kir. járásírószág mint telekkönyvi hatóság helyiségébe tüzetik ki.

2. Ezen árverésen a fenn körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §. ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §. ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §. a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

4. Vevő kötelel a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az első az árverés napjától számított 30, a másodikat 60, a harmadikat 90 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5 százalékos kamatokkal együtt az 1881. 12--6. kelt 39425. I. M. sz. rendeletben előírt módon a székelyudvarhelyi kir. adóhivatalnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Kir. járásbírószág, mint tkvi hatóság.

Oklandon, 1904. szept. 1.

Gidófalvy, kir. aljbíró.

Rugyanta-bélyegzők

Megrendeléseknél
kérjük lapunkra hi-
vatkozni!

kaphatók és — pon-
tos kiviteltel felelős-
ség mellett — meg-
rendelhetők: Betegh
Pál könyv- és papir-
kereskedésében Szé-
kelyudvarhelyt.

3734—904. tkvi szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelykereszturi kir. járásbírószág, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Albina végrehajtónak Kimpián János végrehajtást szenvedő elleni 286 K tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék (a székely-kereszturi kir. járásbírószág) területén levő az oláhhidegkuti 77. számú telekjegyzőkönyvben foglalt 75, 77, 243, 543|2, 854, 1079, 1101|4, 1102|4. hr. sz. alatti ingatlanokra egy tömegben 400 K kikiáltási árban, a 78. számú telekjegyzőkönyvben foglalt 170, 322, 372, 434, 527, 903, 926, 927, 980, 981, 1131, 1219, 1222, 1224 hr. sz. a. ingatlanra egy tömegben 361 K kikiáltási árban és a 149. számú telekjegyzőkönyvben foglalt 156, 159, 866. hr. sz. alatti ingatlanokból Kimpián Juonak

B. 24. t. a. jutalékára 2 K ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1904. évi október hó 13. napján délelőtti 9 órakor** Oláhhidegkut községében megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat készpénzben, vagy az 1881. t.-c. 42. §. ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §. ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. t.-c. 170. §. a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság, mint tkvi hatóság.

Székelykeresztur, 1904. július 29.

VERESS, kir. aljbíró.

Fűszer-, porcellán- és üvegkereskedés!

Csodálatos olcsó a Borhegyi borviz!

— Üvegenként csak 6 fillér. —

Ezen természetes ásványvizet kitűnő eredménnyel használják: hurutos bántalmakban, idült hörghurutban, a gümőkór lerakódásának első stádiumában, a gyomor rendellenes működésében, a májműködés és epekészítés rendeltenségeiben, az epekövek eltakarítását szembe-tűnően könnyíti, a bélhurut minden ne-mében, a nyálkás aranyérben, hasszervi dugulásokban, húgykő képződéseiben, mézes húgyárban, görvél- és mirigydagokban, angolkóros csontlágyulás- és sorvadásokban. — A legkitűnőbb üdítő ital, borral vegyítve páratlan! — Heten-kint háromszor friss töltés! — Raktár

SZENTPÉTERY GERGELYNÉ,
Székelyudvarhelyt

Kérem a cégre ügyelni!

— Kérje mindenütt a magyar
gyártmányu Müller-féle (min-
den fajtájú) tentát, tust, pecsét-
viaszkat és aquarell festéket.

Hirdetmény.

Rava község előjárósága közhírré teszi, hogy Rava község mint erkölcsi testület tulajdonát képező s a csöbi erdőben levő 110 szinöl és 114 öl ágfa 1460 korona kikiáltási ár mellett **f. évi szept. hó 18-án d. e. 10 órakor** a helyszínén el fog árvereztetni.

Az árverési feltételek Rava község házában megtekinthetők.

Rava, 1904 szept. 8.

Molnár János,
körjegyző.

Kecskés Izsák,
bíró.

Mindenütt, minden gyógyszerárban kap-
ható. Otthon, valamint utazás alkalmával
nélkülözhetetlen szer a

Thierry gyógyszerész balzsama

mindenütt ismeretes, min-
denhol elismerték.

Rossz emésztésnél és ennek
mellékjelenségeinél a leghatha-
tósabb, mint felfűvés, gy-
mögöres, étvágytalanság, ka-
tarrhus, gyuladások, gyenge-
ség, fölfúvódás stb.

Göres- és fájdalomcsillapító,
köhögést megszüntető, nyálka-
oldó és tisztító.

Legkisebb postaküld. 12 kis
vagy 6 nagy üveg 5 korona
költségmentesen, 60 kis vagy
30 nagy üveg 15 korona költsé-
gmentesen.

A raktárak kicsinyben 1 kis-
üveget 30 fillérért, duplaüve-
get 60 fillérért árusítanak.

Tessék az egyedüli és egyetlen törvényesen védett zöld apácavédjegyre „Ich dien” ügyelni. Egyedül valódi. — Ezen védjegy utánzása és forgalombahozatala, valamint más törvényesen meg nem engedett, ismételadás nincs megengedve s az ily forgalomba nem hozható balzsamvédjegy törvényesen üldöztetik.

Thierry A. gyógyszerész Centifoliakenőcse

fájdalomcsillapító, puhító fel-
oldó, huzó, gyógyító stb. —
3. 0 korona franko. A raktár-
okban kicsinyben 1.20 ko-
rona tégelyenként.

Központi raktár Budapesten
Török J. gyógytára, dr Egger
Leo gyógytára, Vértess gyógy-
szertár Lugos. Közvetlen meg-
rendelések így címzendők:

Schutzengel-Apotheke des
A. Thierry in Pregrada bei
Rohits-Sauerbrunn.

Ha az összeg előre beküldet-
tik, úgy a küldemény egy nap-
pal előbb érkeztetik meg, mint utánvétellel és elesnek az utánvételi költségek, azért ajánlatos az összeget azonnal küldeni és a postautalvány szelvényén meg-
tenni a rendelést és pontos címet írni.

**Antracen
író-tenta**

legjobb és állan-
dóan friss minő-
ségben gyári ára-
kon a „Székely-
Udvarhely” ki-
adóhivatalában
(Betegh Pál
könyv- papir-,
író- és rajzszet-
kereskedésében
Székelyudvar-
helyt, Kossuth-
utca 15. szám
alatt kapható!)
Ezen kitűnő
tenta a tollból
könnyen sötétké-
ken folyik, csak-
hamar megfede-
dik és a tollat
nem rontja. Ren-
des írás és má-
soláshoz egyfor-
mán kiválóan
használható! Is-
mét eladóknak
rendkívüli ked-
vezmény.

Schicht-szappan

„szarvas”

vagy

„kules”

jegygyel

legjobb, legkladósabb s ennél fogva
legpiszósabb szappan. — Minden
káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy
minden darab szappan a „Schicht” névvel és
a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

BOR Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésben kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Benedek, Nagy és Konrád

első székel cipőraktára Székelyudvarhelyt, Kossuth-ut.

Dus választék csinos és tartós

cipőkben!

Mérték utáni megrendelések pontos kivitele. o. Fredin cipőkenőcs kapható. Egy doboz 60 fillér.

Petőfi összes költeményei 1 és 2 koronás diszkóte-szekben, Magyar és Olcsó Könyvtár sorozatai; óvodás és iskolai táskák nagy választékban Betegh Pál könyvkereskedésében Kossuth utca 15. sz. alatt kaphatók.

Őszi trágyázáshoz

Thomas-salakliszt

csillag védjegy

Stern Marko jeggyel

helyesen alkalmazva, minden növénynek a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágyája. — Kiváncra szakmunkákkal és árajánlattal készségesen szolgál

Kalmár Vilmos

Budapest, VI., Teréz-körút 3., a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője. Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! Minden zsák ólomzárral s tartalomjelzéssel van ellátva!

5.490—904. tlkvi szám.

Hirdetmény.

Ábrahámfalva község Árvátfalva II. rész 17 falu havasának arányosítási ügyében a telekkönyvi átalakítás befejeztétől, erre nézve az 1892. évi XXIX. t.-cz. értelmében a tényleges birtoklás tulajdonjogának telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések teljesítése iránti eljárás befejeztétől, az azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t.-c. 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1899. évi XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában és az 1891. évi XVI. t.-c. 15. §-a a) pontjában foglalt kiegészítést is, valamint az 1899. évi XXXVIII. t.-c. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t.-c. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. évi XXIX. t.-c. 22. §-a alapján történt törölések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket 6 hónap alatt vagyis **1905. évi március hó 1-ig** bezárólag e tlkvi hatósághoz nyújtják be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset, annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, a kik az 1886. évi 29. t.-c. 16. és 18. §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1899. évi XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is s a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat 6 hónap alatt vagyis **1905. évi április hó 15-ig** bezárólag e telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellenmondások többé figyelembe vétetni nem fognak.

3. hogy mindazok, a kik az 1. és 2. pontjaiban körülírt eseteken kívül az eljárás és az annak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik — ideértve azokat, a kik a tulajdonjog arányának az 1899. évi XXXVIII. t.-c. 16.

§-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a tlkvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1905. évi március hó 1-ig** bezárólag nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a kiküldöttnek eredeti ckiatokat adtak át, hogy a mennyiben ezekhez egyszersmint másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a tlkvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság.

Székelyudvarhelyt, 1904. aug. hó 28-án.

DR. VOITH, kir. törv. egyes bíró

Brázay-féle sós borszesz

Ha naponta BRÁZAY-féle sós borszeszszel öblögetjük a torkunkat, elejét vesszük a megfűléstől eredő torokbajnak.

Méregmentes.

Szabadalmazva 1216. sz.

„Fuchsol“
„Fuchsol“
„Fuchsol“

kipusztítja az összes rágóállatokat és pedig: **patkányokat, házi- és mezei egereket**, emberekre és házi állatokra való veszély nélkül.
kipusztítja az összes **férgeseket**, u. m. **poloskát, bolhát, svábbogarakat, molyt** stb. a **fajzattal** együtt.
nem **általános** szer, hanem minden állatnem részére **külö** szer létezik.

Kapható vidéki városokban, gyógyszerészeknél, fűszerkereskedőknél és

Ujházy Árpád és társai
vegyészeti laboratóriumában Pozsonyban.

Egyedüli elárúsító Székelyudvarhely város és vidéke részére: **Solymossy János** ur gyógyszerháza Székelyudvarhelyt.

Névjegyek, eljegyzési- és esküvőikártyák, meghívók, valamint mindenféle nyomtatványok a legjutányosabb áron és gyorsan készülnek

Betegh Pál
könyvnyomdájában
Sz. Udvarhelyt,
Kossuth-utca 15. sz.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Olcso
csemege szőlő
kapható
Szél Géza üzletében
Székelykeresztúrt.
Egy kosár bérmentve 2 K 60 fillér.

Új asztalos-műhely!

Van szerencsém a városi és vidéki nagyérdemű közönség szíves tudomására adni, hogy a helybeli piacon **Kossuth utca 40. házszám** alatt, boldogult édes atyám, néhai Gyarmathy Károly-féle műhely helyiségében

egy új asztalos-műhelyt

nyitottam.

Budapesten és külföldön hosszú éveken át szerzett sokoldalú tapasztalataim azon kellemes helyzetbe juttattak, hogy épület munkákat, valamint butorokat, ugyisintén teljes nappali-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket a legújabb rajzok és minták szerint, csinos és tartós kivitelben, felelősség mellett előállíthassak. — Javításokat is jótállás mellett eszközök.

Jelszavam: **jutányos ár és pontos kiszolgálás!**
Szíves pártfogásukat kérve, vagyok

teljes tisztelettel:

Gyarmathy István,
épület- és butor-asztalos.

Egy javított fedeles kocsi
teljesen jó állapotban eladó **Dávid Gergely** kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 26. sz. — felelősség és jótállás mellett. Ócska kocsikat becsesrel s készít újakat és elvállal mindennemű javítást a legjutányosabb árért.

Mint gyógyviz csodáhatásu.

Kászoni Főkut.

Természetes gyógy borviz!

Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: **SENETPÉTER GERGELY** fűszer-, üveg-, porcellán- és díszműtáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítmány.

Cimbalom iskola

öntanulásra.

Minden cimbalom kedvelő megtanulhat magányosan tanító nélkül cimbalmozni a Kovács-féle legújabb cimbalomiskolájából. Az iskola tartalma: 10 lecke, 10 rajzzal, 50 legújabb magyar nótával. Az iskola ára 10 korona Kapható: **KOVÁCS JÁNOS** okl. cimbalomtanárnál Budapest, VII. Erzsébet-körút 5. sz.

2221—904. szb. szám.

Árverési hirdetmény.

Kápolnás Oláhfalva község tulajdonát képező „Homoród” gyógyfürdő **1. évi október hó 5-én délelő 10 órakor** a fürdőn megtartandó nyilvános árverésen 1905. évi június 1-től egymás után következő 3 évre, tehát 1907. év szept. 1-ig haszonbérbe fog adni.

Évi haszonbér összeg kikiáltási ára 8800 korona.

Az árverés szóval, vagy írásbeli ajánlattal történhetik, azonban köteles árverező fél a kikiáltási ár 10 százalékat mint bántpénzt alólírt főszolgabíró kezéhez letenni, vagy írásbeli ajánlatához mellékelni s szóval vagy írásban kijelenteni, hogy az árverési feltételeket ismeri s azokat kötelezőleg elfogadja.

Utóajánlatok nem fogadtnak el.

A részletes feltételek alólírt főszolgabírónál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A fürdő hosszabb időre (25—50 évre) is bérbe adatik, ez esetben azonban a bérleti feltételek külön egyezkedés tárgyát fogják képezni.

A tulajdonos község a fürdőt esetleg örökáron is eladja.

Bővebb értesítés alólírt főszolgabírónál nyerhető.

Székelyudvarhelyt, 1904. szeptember 9-én.

Dr. DEMETER LÖRINCZ,
főszolgabíró.

Tessék elolvasni! Elolvasatlanul le nem tenni s tovább ajánlani!

Székelyudvarhelyt a Fő-piac téren

kiadók az alábbiak:

Iroda, vagy raktárnak való szoba; pince, gabona-elárusító hely hámbárokkal; nyílt bazárnak átalakítható hely; fényképezésnek, terve szerint átalakítható helyiségek!

1. **Két udvari lakás**, — kívánság szerint újból átalakítható — mely áll 2—2 szoba, konyha, kamara, pince és egyéb hozzátartozandókkal — a földszinten.

2. **Egy szép nagy világos szoba** konyhával — földszint az udvaron.

3. **Egy udvari szoba** magános lakónak, iroda helyiségnek, raktárnak, vagy szabónak műhelyül **azonnal kiadó**. — A 2. és 3. pont alattiak **azonnal** el is foglaltatottak, míg a többiek — megfelelő átalakítás után — Szent-Mihály napkor: **szept. 29-én**. A ház a város legforgalmasabb helyén van s azért a lakások különösen alkalmasok azoknak, kiknek érdekük, hogy a főpiacon legyenek s a kapu elé kirakatokat tesseenek. Ezen helyiségek csakis csendes foglalkozásu, gyermektelen családoknak, vagy magánosoknak adatkak ki!

4. **Raktárnak** — gabonának vagy bárminek — 3 nagy száraz, szellős pince-helyiség **azonnal kiadó és átadható!**

5. **Gabona kimérő** és elárusító hely (kimérő hámbárok), kicsinyben való elárusításhoz kiválóan alkalmas és nagyforgalmu hely.

6. **Nyílt bazárnak** — megegyezés szerint átalakítható — kapuaj!

7. **Önálló lakás** külön udvarral és kerttel, konyha, kettő szobának különösen alkalmas, kettő és bővízü kúttal. Vidékről bekötött akárcz gazdálkodónak nagy udvarral. Fekereskedőnek, aki a hefpiacon vásárol be deszkát, fát és a helybeli iparosok stb.-nek elárúsítja, kiválóan alkalmas, mert szemben van a főpiaccal, a jó karba helyezett Gábor-utczában. Egy nagy és két kisebb szoba, kamara, egy igen nagy, valamelyes műhelynek alkalmas nagy világos, szellős pince-lakással; egy kisebb pince és egy földi pincével, istálló, szekérszín, nyílt és zárt sütő, sertés és csukol stb.-ivel felszerelve **azonnal vagy Szent-Mihály naptól 3. vagy 6 évre kiadó** s azonnal átfoglalható.

Értekezhetni írásban vagy szóval a tulajdonosnál:

nagysolymosi

Koncz Ármán gyógyszerészszel

az irodájában Székelyudvarhelyt.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

Alapított: 1865.

o o o o nő- és férfi divatáruháza Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám. o o o o
Legolecsóbb bevásárlási forrás! Gyors és pontos kiszolgálás!

Alapított: 1865.

Üzletemet az eddigi helyiség jobb szárnyába helyeztem át!

Együttal a n. é. közönség igényeinek megfelelőleg tetemesen megnagyobbítottam és dusan fölszereltem mindennemű női- és férfi divatárukkal.

Férfi- és iskolai fiugyermek kész öltönyökben nagy választék, legolecsóbb árak!

Tavaszi és nyári divateikkek dusan raktára. o o o

Férfi- és női ruhák teljes elkészítettése elsőrendű műtermekben! o o o

Menyasszonyi o kelengyék nagy választékban! o

Állandó nagy választék bluz- és ruha selymekben féláron is alul!

Legnagyobb o raktár férfi és fiu ruháknak való posztókban, páratlan olcsó árakban, kiváló minőségekben! o o

Férfi és fiu készruháknak áruháza. Ezen ágon a legvégsőig menő olcsó árakat biztosítom, miért is különösen bátor vagyok az elősoroltakra föl hívni a közfigyelmet!

Férfi, női és gyermek cipők kiváló minőségben, versenyen kívüli árakban! o o

Csinos női- és férfi sport, tenis és torna-cipők dusan választékban.

Illatszerek, szappanok, ruha- és hajkefék! o o

Uti bőröndök és kézi-táskák. o o